

ten maken, om de rechterzijde dezer Moderne sekte met den linkerzijde der verslapte Orthodoxen ineen te laten vloeien.

Zulke Modernen bezigen dan half Bijbelsche termen voor hun mystieke aspiraties, en zulke half-Orthodoxen doen het dan met een belijdenis, die wondervol op gemolten was gelijk.

En het eenheidsbegrip voor beiden is dan of dat ze sáám vroom zijn, of dat ze beiden den ernst eeren.

En onder het zegel met het beeld van de *Ernst* op den voorkant, en de figuur van de *Vroomheid* op de keerzijde, wordt dan de akte van dit monsterachtig huwelijk tusschen voor- en tegenstanders afgewisseld.

Officiële Berichten.

Met verkorting uit het Kerkblad van 24 Sept.

Classis Alkmaar.

De Classis Alkmaar heeft in hare vergadering van den 9 September 1897, den Candidaat in de heilige Godgeleerdheid G. Doekes, nadat hij het preparatoir-examen had afgelegd, met alle stemmen beroepbaar gesteld voor de Gereformeerde kerken.

Namens de Classis,
C. STADIG, Scriba.

Theologische School.

Vrijdagavond den 17den dezer konden, door 's Heeren goedheid, de lessen aan de Theologische School weer worden geopend.

De Rector, Prof. Wielinga, hield een ernstige en opwekkende toespraak in verband met Coloss. 1.

Voor 't jongste Admissie-examen mocht geen der aspiranten slagen. Het getal der studenten is echter door hen, die van 't Gymnasium overgingen, met zestien vermeerderd en bedraagt thans zeventien.

Zegene de Heere genadig den gemeenschappelijken arbeid.

NOORDTJII,
Ab-actis.

Archief der Gereformeerde kerken.

In dank ontvangen: Van Ds. Hoekstra te Schiedam de Acta van 't Synodaal Convent te Rotterdam (gedrukt). Van den heer Jb. van Oversteeg de Archiefstukken van genoemd Convent, alsook de Archiefstukken van het Kerkelijk Congres.

Aangezien voor het Archief geen gelden zijn uitgetrokken, en het blijk is, dat de gebruikers de hun ter wille gemaakte kosten zelf betalen, verzoekt de Archivaris bij dezen, dat men steeds de frankkosten bij terugzending in postzegels insluit.

Ingevolge deze mededeeling wordt br. R. verzocht, alsnog het verschuldigde te willen zenden.

H. W. VAN LOON, Archivaris.
Amsterdam, 21 Sept. 1897.

Buitenland.

Zuid-Afrika. Stichting eener Geref. kerk onder het kruis.

Sinds langen tijd hadden vele leden der Nederduitsche Geref. kerk in Z.-Afrika bezwaar om in hare gemeenschap te blijven. Het einde is geweest dat men met haar heeft gebroken en gekomen is tot stichting van de Gereformeerde kerk onder het kruis.

Er was vooraf een commissie van zeven leden benoemd, die deze daad zou voorbereiden. Deze commissie noodigde onderscheidene predikanten der Nederd. Gereformeerde en der Gereformeerde kerk uit, om bij de stichting van de Geref. kerk onder het kruis tegenwoordig te zijn. Doch slechts twee predikanten toonden hun belangstelling en wel Ds. M. Postma van de Geref. kerk te Middelburg in de Kaapkolonie en Ds. S. J. du Toit van de Nederd. Geref. kerk te Paarl, eveneens in de Kaapkolonie.

De vergadering waarop het breken met de N. G. kerk plaats had, werd geleid door den heer Liebenberg. Na eene hartelijke toespraak werd op de betekenis van de samenkomst gewezen, waarna men de verklaring, door de commissie opgesteld, voorlas. Deze verklaring werd ten bewijze van instemming door 63 lidmaten ondertekend.

Deze verklaring komt hierop neder: Men wil zich constitueren tot eene zelfstandige Gereformeerde kerk onder het kruis, gegrond op de Geref. beginselen, uitgedrukt in de drie Formulieren van Eenigheid, de Nederd. Geloofsbelijdenis, de Heid. Catechismus en de Leeregels van Dordrecht, waarin tevens de rechten van taal en nationaliteit, als onafscheidelijk aan den godsdienst verbonden, erkend worden.

Voor de kerkregering wordt de kerkordening van Dordrecht aangenomen, voor zoover de omstandigheden van het land en de bijzondere behoefte der kerk het toelaten.

Voor de uitoefening van den godsdienst wordt de Liturgie der Geref. kerken in Nederland aangenomen.

Ds. S. J. du Toit werd nu, nadat een kerkeraad verkozen was, tot consulent benoemd. Deze aanvaarde zijn taak door er op te wijzen, dat hij nooit tot afscheiding had aangezet, maar steeds tot groote voorzichtigheid aangemaand en er op gewezen had, dat men in zulk een gewichtige zaak zich niet door een mensch moest laten leiden, maar door zijne consciënte onder de leiding van Gods Woord en Geest.

Nu men, door zijn geweten gedrongen, tot dien stap besloten had, alleen bedoelend opzeggende van gemeenschap met de afwijkingen in de Nederduitsche Geref. kerk en terug te keeren tot de zuivere Gereformeerde belijdenis en eeredienst, nu is hij bereid om de gemeente te stichten.

De nieuwe gemeente besloot een open brief te richten aan allen, die in Zuid-Afrika nog trouw gebleven zijn aan de Geref. beginselen.

In dit schrijven wordt verklaard, dat de leden van de Geref. kerk onder het kruis zich afscheiden hebben van de Ned. Geref. kerk in Z.-Afrika, omdat die kerk de zuivere Geref. beginselen verzaakt in leer, dienst, cultus en kerkregering.

De bewijzen voor deze beschuldiging luiden ongeveer aldus:

Ofschoon art. 1 van hare bepalingen der Nederd. Geref. kerk zegt, dat zij staat op den grondslag van Gods Woord en dat hare leer en Belijdenis uitgedrukt is in de Formulieren van Eenigheid der Geref. kerken in Nederland; dat de predikanten door hunne handteekening verklaren, dat al de stukken der leer in de Formulieren vervat met Gods Woord overeenkomen en beloven die leer te zullen onderwijzen en handhaven, blijkt toch, dat de kenmerkende leerstukken der Geref. belijdenis niet geleerd worden en leeringen ingevoerd worden die met de Geref. leer strijdigen.

Zoo groot is de onbekendheid met de Geref.

belijdenis en de Nederd. Geref. kerk, dat bejaarde lidmaten en kerkeraadsleden in verschillende gemeenten verklaren, nog nooit een predikant over deze kenmerkende leerstukken gehoord te hebben, en dat in meer dan één kerkeraad, waar voorgesteld werd de Formulieren van eenigheid aan de jonge lidmaten ten geschenke te geven, daar onderling gevraagd werd: wat boek is dat, en is het goed dit aan de leden te geven? Dan is de verhouding der kerk tot den staat geregeld bij eene ordonnantie, die weinig of niets van de Geref. belijdenis gelden laat en de handhaving der leer zoo goed als onmogelijk maakt.

(Wordt vervolgd.)
WINCKEL.

Door Kinderen.

KONING EN VELDHEER.

I.

Wie hij is, aan wien de dichter Da Costa de woorden in de mond legt:

„k Heb met de Heer der Heeren,
Een vast verbond gemaakt.”

behoef ik zeker den lezers niet te vertellen. Zij kennen den Oranje-vorst, wiens steun en sterkte was in den Potentat der Potentaten; ze weten wie de prins was die in 't Wilhelmus zingt:

„Mijn schilt en mijn betrouwen
Zijt gij o Godt en Heer.”

In God zijn sterkte en kracht te vinden is heiligh. Dat hebben zoovele vrome en groote mannen ervaren. Denk maar aan Mozes en aan David en aan menigen in de dagen van toen tot nu toe. In onze geschiedenis en in die van andere landen kunt ge er de bewijzen van vinden. Nog kort geleden vertelden we van den vromen Pruisischen veldheer Von Zieten een schoone trek. En hoe ook hij, gelijk de prins bovenbedoeld, 't van God verwachtte, leert ons een andere gebeurtenis, die ik nu wil verhalen.

Misschien is nooit een held in meer gevaarlijken en wauhogigen toestand geweest, dan Pruisens groote koning Frederik II, dien Duitschland nog heden met trots zijn »ouden Frits» noemt.

Hij beleefde een zwaren tijd in die Silezische oorlogen, waarvan de derde, de zoogenaamde zevenjarige, wel het rijkst aan ernstige en roemrijke herinneringen is.

Het was inderdaad een zichtbare beschikking Gods, dat het kleine opkomende land Brandenburg, zoo geheel zonder vrienden, het kon wagen den handschoen op te nemen, dien bijna al de mogendheden van 't Europeesche vasteland het toegeworpen hadden. Het machtige Oostenrijk, het groote Rusland, het toenmalige Duitsche Rijk ook, Frankrijk, in 't geheim zelfs Engeland, die alle hadden zich verbonden om den Pruisischen koning, dien men in dwaze gering-schatting den »Markies van Brandenburg» noemde te vernietigen, en zich van den lastigen baarman te ontdoen. De oude Frits bevond zich daardoor steeds tegenover een talloos over-macht, die meestal twee of driemaal zoo sterk was als zijn leger; en naar menschelijke berekening was hij reddeloos verloren. Maar God had wat anders met hem voor. Het huis van Hohenzollerns, nauwelijks nog in Duitschland tot macht gekomen, zou niet vernederd worden, maar in glorie schitteren.

De genoemde verschrikkelijke oorlogen waren om het beut van Silezie, waarop Frederik van Pruisen aanspraken had, die Maria Theresia van Oostenrijk echter niet erkende.

In het jaar 1761 scheen de ondergang van den heldhaftigen Pruisischen vorst nabij. De Oostenrijksche generaal Laudon, een man van uitstekend veldheerstalent, trachtte zich met het aanrakkende Russische leger te vereenigen, om eindelijk den beslissenden slag tegen Frederik te leveren. Maar deze wist door verrassende snelle marschen en verstandige splitsing steeds de plannen zijner tegenstanders te dwarsboomen, of tenminste te vertragen. In Saksen stond onder 't bevel van zijn broeder Hendrik een leger van 33,000 man, hij zelf echter liep aan aan 't hoofd van 50,000 trouwe soldaten naar Schweidnitz in Silezie, waar een zijner generalen, Von Goltz, hem om hulp verzocht had. Daar gekomen vond hij Laudon reeds op den terugtocht, en nu begon waken lang een verstopperij spelen en vermoedend manoeuvreeren, dat geen ander doel had, dan het kleine leger der Pruisen steeds meer en meer te verzakken, en anderszins de vereeniging met de Russen tot stand te brengen. Zonder dat Frederik het kon verhinderen, vond deze vereeniging ook in Augustus bij Striegau plaats, en nu zag het 50,000 man sterke Pruisische leger zich door de vereenigde vijandelijke troepen, 130,000 man, naar andere berichten zelfs 170,000, van drie zijden ingesloten. Frederik bleef nog slechts in den rug vrij, en wel naar den kant van Schweidnitz, en zoo kampeerde hij, zoo goed het ging, niet ver van deze stad bij Bünigwitz.

De koning ofschoon zelf zonder hoop en op 't ergste voorbereid, paste intusschen wel op, dat hij deze stemming aan zijn soldaten niet verried, want hij wist maar al te goed: Een leger, dat het geloof aan de overwinning mist, is reeds geslagen vóór 't eerste schot valt.

Alle vermoedissen zijner troepen delend en onder hen levend als een soldaat onder soldaten, reed hij dadelijk na 't betrekken van het kamp alle plaatsen af, om met zijn scherpen blik de noodige regelingen zelf te treffen.

»Messieurs!» 1) zoo richtte hij zich tot de hem begeleidende generalen en vertrouwden, »Messieurs!» 2) wij zitten hier in een moelen strik en hebben niets meer te doen, dan in geduld en ootmoet te wachten, tot generaal Laudon zal besluiten, den strik toe te trekken. We zullen onze residentie niet verlaten.”

De zoolang teruggehouden moedeloosheid brak eindelijk in die woorden uit. Een der heeren Pruisen zijn wel in erger toestand geweest, en hebben er zich altijd flink door geslagen. Ook ditmaal zal 't niet misloopen.”

»Neen, neen, ge maakt me niets wijs,” zeide Frederik hoofdschuddend. »Onze toestand herinnert mij aan Hoekirch, en het verlies van toen staat mij onuitwisbaar in herinnering geschreven.”

»Toen lieten we ons verrassen, Majesteit — dat zal nu niet meer gebeuren! Buitendien heeft uw Majesteit het kamp zeer gelukkig gekozen; hier dekken ons uitgestrekte moerassen, daar 't water en ginds aan de overzij 't Nonnenbosch. De arbeid onzer schansgravers zal 't overige doen, om van ons kamp een onneembare vesting te maken.”

De oude Frits glimachte droevig, maar liet zich toch wat bemoedigen. »Dat is zoo, mijn beste, een overval als bij Hoekirch kan slechts

éénmaal gebeuren! Dat was een duur gekochte les! Ook is ons kamp ditmaal tamelijk goed gedeckt, dat valt evenmin te ontkennen! *Ech-ten* 2), we zullen ten minste ons leven zoo duur mogelijk verkoopen.”

(Wordt vervolgd.)

AAN VRAGERS.

Onze lezers K. te B. vraagt ook nog de meening van den redacteur, over iets, dat betrekking heeft op het Paascheleest der Israëlieten. Zij meende namelijk dat van het bloed van het geslachte lam, alleen bij het eerste Pascha aan de dorpsel moest worden gestreken, zooals zij ook meende te mogen opmaken, uit de kanteekeningen van den Staten-Bijbel.

We gelooven dat de kanteekening hier zeer juist oordeelt en dat ook onze lezers gelijk heeft, en wel op deze gronden:

1. Nergens wordt later ooit meer, als het Paascheleest wordt beschreven, van dit bestrijken der dorpsel met bloed gewag gemaakt.

2. Er was een bijzondere bedoeling mee, namelijk te vrijwaren tegen de straf die de Egyptenaars trof.

Hier komt nog bij, dat althans de overleving meldt, hoe in later tijd het bloed door een priester werd opgevangen en aan het altaar uitgegoten. Trouwens, in meer dan een opzicht verschilde de viering van het Paascheleest in later tijd van de eerste viering in Egypte.

1) Heeren.
2) Welnu.

HOOGENBIJK.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.)

Hoogachtbare Redacteur!

Een en andermaal zijn de deputaten voor de Medische zending op M. J. door broeder Adriaanse openlijk aangevallen en de Deputaten voor de Zending op Midden-Java ten Zuiden hebben gemeend hem daarin te moeten stemmen. Tot nu toe hebben wij op alles gewaagd en wij wenschen daarbij te volharden. Alleen om niet den schijn op ons te laden van het broederwoord te minachten verzoeken wij u, Hoogachtbare Redacteur, de gunst, in uw blad te mogen zeggen, waarom wij niet willen antwoorden. Niet omdat wij niets ter weerlegging van het geschrevene hebben, ook niet omdat wij ons bewust zijn iets achtergehouden te hebben van wat broeder Adriaanse heeft aangevoerd tot verdediging van zijn advies, maar omdat ons al dat schrijven geen stap verder brengt tot het groote doel, dat de Gereformeerde kerken in Nederland zich voorstellen, om nl. op Midden-Java het Evangelie van den Heere Jezus te brengen. Laten wij liever spreken van het groote doel, dat de Gereformeerde kerken in Nederland zich voorstellen, om nl. op Midden-Java het Evangelie van den Heere Jezus te brengen, dat wij op Midden-Java hebben aan missionneerende dicaren des Woords. Laten wij liever aansen: Broeders, predikanten, zijn er in ons vaderland onder u geen jeugdige mannen, die zich genoept voelen om naar Java te gaan en daar den Mohammedaan te verkrachten de groote werken Gods. De kerken wenschen geen van de oudere predikanten te zenden; daar zijn er nog wel welke willen gaan, maar jeugdige krachten. Och dat er een, twee, drie kwamen en aanklopten bij de kerken z. a. Amsterdam, Rotterdam enz. om te zeggen: »Zoo gij verlegen zijt, kerk van Christus, wie gij roepen zult naar Midden-Java, hier zijn wij, mannen, die vurig verlangen in den arbeid der Zending te gaan!” O, als God dit gaf, dan zou onze innige bede om een missionneerenden dicaren des Woords voor Djocja ook vervuld kunnen worden! Dagelijks komen in de politiek van Broeder Scheurer 100 en meer mannen en vrouwen, om door den dokter behandeld te worden; wat een heerlijk arbeidsveld voor den zending, die wel eerst een tolk zal noodig hebben, om er van Christus te getuigen, maar straks zal zelf kunnen spreken van zijn Heiland.

Met den wensch, dat dit woord zal worden gelezen en ter harte genomen eindigen wij, ons noemende

Uwe broeders in Christus,
de Deputaten voor den Medischen dienst.
N. A. DE GAAY-FORTMAN.
Amst., 21-9-97.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEFEN: Zevenhoven, G. Doekes, cand. te Dordrecht. — Dokkum, A. W. Fokkens, te Stadskanaal. — Assen, Breukelaar, te Bodegraven. — Niechtevecht en Nederhorst den Berg, P. Zijlman, te Hengelo. — Hindeloopen (Fr.), B. van der Werf, cand. te Drachten. — Eelzing (Gron.), A. S. Schaafsma, te Boornbergum c. a.

BEROEFEN: Vianen, F. Ruyss, te Steenwijk. **BEROEFEN:** Sijens, J. H. Spoel, te Alblasserdam. — Ootleggen, C. J. van Binsbergen, te Loordingen. — Houwerzijl (gen. Utrum), W. Bouman, te Lantjag.

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BEROEFEN: Staphorst, J. Bokkestein, te Putten. — Itens, P. W. C. L. Schulte, te Cothen. — Arkel, J. de Hoog, cand. — Nijehaske, A. M. Knottnerus, te Zaamslag. — Wesp, F. G. Moetan, te Heemse. — Roermond, H. F. Rogar, cand. — Rithem, (Walch), J. C. Schuller tot Peursum, cand. te Amsterdam. — Cats (N. Bev.), G. Smits, cand. te Kruiningen. — Wognum, C. J. Niemeijer Mz., te Tjalleberd c. a. — Ouddorp, D. Boonstra, te Oudkerk a/d IJssel. — Apeldoorn en 't Loo, G. Mansfeld, te Amersfoort. — Helder en Elburg, H. A. Heijer, te Lieden (bij Tiel). — Herkingen, C. Waardenburg c. a. — Goedereede. — Varnveld, A. A. Schouten, te Wamel (bij Tiel). — Exmora en Allingawier, D. Plantinga, te Maklum. — Wilhelmstad (gen. Kattendijke), J. H. Ledebor, cand. te Loenen a/d Veicht. — Souburg, G. van Dis, cand.

AANGENOMEN: Wildervank, H. F. Rogar, cand. — Scherpenzeel (Ged.), O. Los, te Oud-Vossemeer. — Katwijk aan Zee, A. J. van Wijngaarden, te Krimpen aan de Lek c. a. — Urmond, W. van Deursen, te Schagerbrug.

BEROEFEN: Pomeroy, A. W. van Kluijven, te Schagen. — Bleiswijk, E. J. W. Posthumus Melijes Jz., te Heineoord. — Moerkapelle, N. C. Bakker, te Wijngaarden. — Rithem (Walch), J. C. Schuller tot Peursum, cand. te Wijk. — Cortegne, Gaast en Fervoude, N. de Jong, te Engwierum. — Krommeniedijk, J. van Loon, te Krimswerd c. a. — Leende en Heeze, A. L. Geelschap, te Kockengen. — Mijnsheerenland c. a., P. J. Kromsigt, te Scherpenisse. — Woubrugge, door E. Postma, te Ameide en Tienhoven. — Vierpolders, H. Schutelaar, te Abbekerk c. a.

Advertentien.

Is er ook onder de lezers van dit blad een deskundige, die een kerkeraad verplichten wil, door hem eens uiten te zetten, hoe de arbeid in boterfabrieken des Zondags kan worden gemeden, zonder dat de melk — zelfs in warme tijden — gevaar loopt te bederven? Brieven, onder lett. M., Bureau van dit blad.

Brussel.

GEREFORMEERDE KERK.

Dienst des Woords. 's Zondags 10 uur 's morgens en 6 's avonds.

Ingang: Rue Paul Devaux 7, bij de Beurs.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissie van de Edeelen,
Prinsengracht bij de Prinsensstraat,
No. 157,
AMSTERDAM.

Bijbelverklaring te koop

van PATRIK, POLUS en WELS, 18 deelen, 4de form. in 1/2 ledere banden, net Ex., voor f. 28.—. Franco brieven, lett. N., Bureau van dit blad.

Verklaring van den Heidelbergischen Catechismus

DOOR

E. L. MEINDERS,

Herder en Lector bij de ware Gereformeerde Gemeente te South-Holland III (Amerika).

2 deelen in linnen banden, met portret van den schrijver, f. 4.25.

AMSTERDAM.
PRETORIA.
BOEKHANDEL
HÖVEKER & WORMSER.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:
Aan Casirballe:
Van K. v. d. B. te A. f. 5.
Aan Collectie: (voor de Theol. faculteit).

Van de Geref. kerk te Middelstum f. 160.21 1/2; van idem te Bleiswijk f. 9.25 1/2; van idem te Capelle a/d. IJssel f. 12; van idem te Delfshaven f. 10.33; van idem te Katendrecht f. 22.08; van idem te Maasland A. f. 4.30; van idem te Overschie f. 11.84 1/2 (beuven een Zeeuwischen rijksdaalder) van idem te Pernis f. 20.70 1/2; van idem te Schoonhede f. 17.46 1/2; van idem te Zuydam (halve coll.) f. 13.84.

Aan Schenkingen:
Door notaris Th. Ruijs Gz. te Amsterdam van V. A. te A. f. 5; door den heer L. de Vries H. te Groningen (voor de Theol. faculteit) gevonden in de collecte van de Geref. kerk te Groningen B. f. 100; uit het huisje van Meij. Gz. J. te S. f. 1.50.

Voor de Medische faculteit:
Van D. te S. f. 5 uit het huisje van Gez. J. te S. f. 1.

Voor het Hospitaal:
Van D. te S. f. 5 uit het huisje van Gez. J. te S. f. 1.

Voor het Studiefonds:
Door den heer W. Hovy van Meij. H. de Vries te Zaltbommel f. 2.50; van D. te S. f. 5 uit het huisje van Gez. J. te S. f. 1.

S. J. SEEFAT,
Penningmeester.

VERSCHENEN:

Eenige Schetsen

voor eene geschiedenis van

DE TREKBOEREN

te St. JANUARIO HUMATA.

District MOSSAMBEDES, ANGOLA, Westkust van Z.-A.

DOOR

Ds. D. POSTMA, te Rustenburg.

Met 12 platen en portretten. Prijs f. 1.90.

AMSTERDAM.
PRETORIA.
BOEKHANDEL
HÖVEKER & WORMSER.

P. VAN EIJK.

Firma JOHANNES KRAMER & Co.

DAM 15—17, AMSTERDAM.

Koopen en verkoopen EFFECTEN, diverse LOTEN en vreemde COUPONS. Wisselen Gouden Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden a DEPOSITO 1/2 pCt. onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

NIEUWE UITGAVEN.

Werken van Dr. A. KUYPER.

Honig uit den Rotssteen.

Uit het Woord. Serie I.

Voor een Distel een Mirth.

AMSTERDAM.
PRETORIA.

F. LION CACHET,
Een jaar op reis
in dienst der Zending.
Met 90 ILLUSTRATIEN en KAARTEN.
Prijs f. 5.25.
In fraante stempelband f. 6.75.
BOEKHANDEL
AMSTERDAM.
PRETORIA.
HÖVEKER & WORMSER.

AUCTIONEER J. H. KOK,

Kampen.

Op Maandag 4 Oct. en 4 volgende dagen, zal door den Boekh. J. H. KOK, te Kampen, worden geveild eene uitgebreide verzameling **BOEKEN**, waaronder tal van zeer belangrijke en gezochte werken op Letterkundig, en voornamelijk, op Theologisch gebied.
De Catalogus (2552 nrs.) is op aanvraag gratis te bekomen.

HANDBOEK

GESCHIEDNIS VAN HET VADERLAND

DOOR

Mr. GROEN VAN PRINSTERER.

Met geheel NIEUW PORTRET VAN DEN SCHRIJVER.

ZESDE DRUK.

Prijs f. 5.—. Gebonden f. 6.—.

AMSTERDAM.
PRETORIA.
BOEKHANDEL
HÖVEKER & WORMSER.

Verschenen bij den Uitgever W. KIRCHNER, Rozengracht 55, Amsterdam.

Daniël Landsmann.

Een getuige uit Israël.

UIT HET DUITSCHE

DOOR

Ds. E. KROPVELD.

Prijs f. 0.35.

Theologische School

der Gereformeerde Kerken in Nederland

In de maanden Juni en Juli ontvingen we de volgende collecties van de Gemeenten: Nijkerk f. 25.98, Ermelo f. 8.73, Harderwijk B. f. 7.93, Hattum f. 8.58, Nunspeet f. 8.05, Oudebroek f. 4.45, Putten f. 8.25, Weesp f. 6.75, Doornspijk f. 5.02, Elburg f. 3.35, Harderwijk A. f. 4.38, Roden f. 4.26, Hilversum A. f. 11.47, Weesp A. f. 11.28, Nijmegen f. 12.77, Oostereind f. 12.43 1/2, Schaghenburg f. 5.73, Hallwag f. 18.62, Dieren A. f. 12.89, Oud Loosdrecht f. 3.22, Bunschoten A. f. 35.80, Baarn f. 24.78 1/2, Maartensdijk f. 3.58, Westbroek f. 10.66, Nieuw Loosdrecht f. 3.00, Scherpenzeel f. 8.47, Amersfoort B. f. 14.30, Veenendaal f. 9.59, Soest f. 4.77, Monster f. 9.25, Oenkerk f. 8.00, Andijk f. 11.36, Urk f. 9.20, Hoorn f. 6.16, Enkhuizen f. 34.55, Medemblik f. 4.90, Opperdoos f. 6.54, Anna Jacoba Polder f. 16.81, Tjerkwerd f. 1.75, Steenwijk B. f. 11.12, Almerik f. 12.60, Andel f. 4.60, Dussen f. 6.65, Giessen f. 2.00, Meeuwen f. 3.35, Nieuwendijk f. 16.73, Steenwijk f. 5, Waardhuizen f. 2.60, Werkendam A. f. 16, Werkendam B. f. 4.03, Voorhuizen f. 6.03 1/2.

Halve collecties: Blokkij f. 3.04, Hasselt f. 3.61 1/2, Bergen op Zoom f. 3.20, Amsterdam B. f. 200.50, Bussum f. 4, Muiderberg f. 0.70, Weesp B. f. 24.71 1/2, Amsterdam A. f. 17.54, Leiden C. f. 10.06, Leiderdorp f. 13